

Activiteit in de kijker

Nacht van de Geschiedenis

Op 24 maart vond de dertiende editie van de Nacht van de Geschiedenis van het Davidsfonds plaats. Net als andere jaren stonden verschillende heemkundige kringen en Davidsfondsafdelingen, al dan niet in samenwerking met elkaar, paraat om op 235 plekken in Vlaanderen een geschiedenisactiviteit te organiseren met als thema 'Landbouw'. Uit het erg diverse aanbod maakten wij volgende selectie.

Het Brugse Ommeland herbekeken

In Oostkamp organiseren het Davidsfonds en de heemkundige kring al jarenlang samen activiteiten rond de Nacht van de Geschiedenis. De kring droeg dit jaar de spreker voor: Wim Slabbaert, landschapsexpert bij het Agentschap voor Natuur en Bos, die een lezing bracht met als titel 'Het Brugse Ommeland herbekeken'. De avond trok 72 belangstellenden en de uitgaven en inkomsten werden netjes gedeeld.

'Tijdens deze lezing bracht hij een totaal nieuwe visie op het landschap rond Brugge en Oostkamp', vertelt Daniël Piceu van Davidsfonds Oostkamp. 'Hij schetste hoe de correcte toepassing van de basisregels van het boeren in de middeleeuwen het lokale landschap tekende. De eerste graven van Vlaanderen slaagden erin moderne technieken uit Scandinavië te introduceren: een efficiënte waterhuishouding, het juiste gebruik van vee en het creëren van geschikte hooilanden.'

'Dit leidde jaar na jaar tot voedseloverschotten die geruild werden voor kunst, juwelen en andere luxe-producten. Zo kon de handel ontstaan die Brugge groot maakte. Naast de naam Venetië van het Noorden verdient de regio rond Brugge en Oostkamp volgens Slabbaert evenzeer de titel Egypte van het Noorden omdat deze regio, net als de Nijl in Egypte, door de landbouw zorgde voor bloeiende handel, cultuur en rijkdom.'

De samenwerking tussen Davidsfonds Oostkamp en Heemkring Oostkamp gaat echter verder dan de Nacht van de Geschiedenis. Ze zijn al enkele jaren partners voor alles wat (lokale) geschiedenis betreft. ‘De pijlers van het Davidsfonds zijn taal, geschiedenis en kunst. Het lag dan ook voor de hand dat wij voor de pijler geschiedenis contact zochten met Heemkring Oostkamp. Het klikte meteen en dat leidde in het verleden tot heel wat positieve ervaringen.’

Zo plannen beide verenigingen in november een bezoek aan de tentoonstelling ‘Brugge in Oorlog’. ‘We konden meteen twee gidsbeurten boeken waardoor onze leden binnen kunnen aan groepstarief’, zegt Jan Demulder, voorzitter van Heemkundige Kring Oostkamp. ‘Een win-winsituatie voor beide verenigingen. In 2010 kochten we bijvoorbeeld ook samen een beamer aan.’

In 2012 werd samengewerkt aan een project rond de verdwenen Melkerij Nieuwburgh. Beide voorzitters kregen de kans om het archief van de melkerij, die dateert van 1892, in te kijken. Hieruit distilleerden zij een boeiend verhaal dat ze samen voorstelden aan het publiek in 2012. De presentatie kende een overrompend succes.

Karperteelt in Genk

In Genk verwelkomden het Davidsfonds en de heemkring een vijftigtal deelnemers in het Heempark voor een lezing over de oude karperteelt in Genk. Dat was een merkwaardige landbouwactiviteit die tussen de veertiende en de tweede helft van de twintigste eeuw nauw verbonden was met de gangbare landbouwprincipes.

De spreker van dienst was Rik Libot, die werkt als natuurbeheerder voor de stad Genk. ‘Hij werd ons voorgesteld door de heemkring die ook de avond zelf kwamen helpen’, zegt Guy Donders, voorzitter van Davidsfonds Genk. ‘Zijn verhaal zat vol leuke anekdotes en passende beelden.’

Het vroegere landschap van Genk was getooid met vijvers. Deze werden vaak gegraven voor de welvaart. Het natuurreservaat ‘De Maten’ is een voorbeeld van zo’n vijverlandschap. Daar werden vijvers gegraven met één doel: de karperteelt.

‘Deze zoetwatervis was in de middeleeuwen een wezenlijk onderdeel van het dagelijkse menu. Vooral de kloosters en de clerus waren belangrijke afnemers. Nochtans zijn karpers geen inheemse vissoort. In China bestaat de karperteelt al meer dan tweeduizend jaar. Zij ontdekten dat het kweken van

karpers een snelle en gemakkelijke manier was om aan de behoefte van dierlijke eiwitten te voldoen.'

'Deze vijvers waren niet altijd gevuld met water maar ieder zevende jaar bleven ze droog liggen. Dan zaaide men haver op de vijverbodem die werd geoogst ten voordele van de armentafel. Maar ook het tijdelijk omzetten van vijvers naar waterbeemd of grasweide waren veel voorkomende praktijken die allemaal vorm gaven aan het landschap.'

Wijnbouw in Wijnegem

Liefhebbers van wijnbouw konden tijdens de Nacht van de Geschiedenis in Wijnegem terecht. Daar werd gekozen voor stadslandbouw, een vorm van landbouw in verstedelijkt gebied. De heemkundige kring werd traditiegetrouw betrokken bij de organisatie, zoals altijd wanneer het thema het toelaat. Met 99 deelnemers was de activiteit helemaal uitverkocht.

'In Wijnegem bevindt zich het wijndomein Vigna, dat zich uitstrekt over vier hectare', zegt Anna Michielsens van Davidsfonds Wijnegem. 'Eigenaar en wijnbouwer Guy Somers kwam toelichten hoe je aan wijnbouw kan doen in een gemeente die grenst aan de grootstad Antwerpen.'

De avond ging van start met een historische omkadering door Vik Werrebroeck van Heemkundige Kring Jan Vleminck. Hij ontcrachtte de reeds jaren voortlevende mythe dat Wijnegem ethymologisch iets met wijnbouw te maken heeft. De heemkundige kring ontstond in Wijnegem in 1964 naar aanleiding van een tentoonstelling die in 1963 door het Davidsfonds werd ingericht.

Vervolgens vertelde Somers hoe hij in 1994 van start ging met de aankoop van een verlaten limo-

nadefabriek op een bebost domein. Daar grepen ze de kans om hun droom waar te maken: de aanleg van een wijngaard. De bodem in Wijnegem is zanderig met een ondergrond van zavel. Het is een grond die goed waterdoorlatend en luchtig is en bovendien snel opwarmt.

‘Aan de hand van een powerpointpresentatie werd een overzicht getoond van het intensieve en vaak manuele werk in de wijngaard. Door de toelichting van het vinificatieproces werd duidelijk hoe de druif aan de wijnstok uiteindelijk in een fles met etiket op tafel verschijnt.’

